

Accountantsverslag 2024

Gemeente Helmond – 27 juni 2025

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ HELMOND

Onderwerp
Accountantsverslag 2024

Datum
27 juni 2025

Ons kenmerk
250664FD96/ME

Behandeld door
B. Blomjous MSc RA
06 8355 5440
BBlomjous@deloitte.nl

M. van de Pol – Hooymans MSc RA
06 5359 8620
Mhooymans@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeente Helmond. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente Helmond.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond. Bij deze jaarrekening hebben wij op 27 juni 2025 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 26 november 2024 en met ons auditplan gedateerd 9 december 2024.

Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met uw wethouder en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie op 3 juni 2025, de portefeuillehouder op 5 juni 2025 en met het auditcomité tijdens de vergadering op 13 juni 2025.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

B. Blomjous MSc RA

Deloitte Accountants B.V.
Flight Forum 1
5657 DA Eindhoven
Postbus 376
5600 AJ Eindhoven
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Inhoudsopgave

	<u>Kernboodschappen jaarrekeningcontrole</u>	4
	<u>Kernboodschap jaarrekeningcontrole</u>	5
	<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	6
	<u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	7
	<u>Bevindingen jaarrekening</u>	11
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	12
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	18
	<u>Interne beheersing</u>	24
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	25
	<u>Bijlagen</u>	26
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	27
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	28
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024</u>	29
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	34

Kernboodschappen jaarrekeningcontrole

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

De basis voor onze controle is het auditplan 2024 dat met het auditcomité is besproken. In dit accountantsverslag geven wij u inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de jaarrekening en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente Helmond. Wij hebben tijdens onze jaarrekeningcontrole de rekeningsaldi en transactiestromen samenhangend met de balans en het overzicht van baten en lasten gecontroleerd. In deze kernboodschap koppelen wij ons overstijgende beeld terug van deze controle en geven wij beknopt een managementsamenvatting voor de gemeente Helmond. In het hoofdstuk 'Bevindingen jaarrekeningcontrole 2024' hebben wij onze bevindingen meer in detail toegelicht, evenals onze adviezen voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie gedurende 2025.

Onderwerp

Boodschap

Overall beeld naar aanleiding van jaarrekeningcontrole 2024

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 van de gemeente Helmond uitgevoerd, wat heeft geleid tot een goedkeurende controleverklaring. Bij de start van de controle was er een volwaardige jaarrekening beschikbaar en was het balansdossier ook gereed. In voorgaande jaren constateerden we vaak dat de gemeente moeite had om dit te realiseren. Waar we vorig jaar met name opmerkte dat de tussenrekeningen vaak tot correcties leidden naar aanleiding van de controle, zien we nu een aanzienlijke verbetering. Gedurende het jaar is er in toenemende mate aandacht voor de tussenrekeningen en ook binnen het jaarrekeningproces wordt er inhoudelijk veel beter naar gekeken. We ervaren een toenemend gevoel van betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor het jaarrekeningproces. Wij willen dan ook graag onze complimenten uitspreken voor dit behaalde resultaat en kijken terug op een prettige samenwerking met de gemeente Helmond.

Op basis van de jaarrekening hebben wij een drietal kernboodschappen die wij met u willen delen:

- Wij vragen aandacht voor de ontwikkeling van de grondexploitatie Brandevoort II, met name het voormalig BSD-gedeelte. Brandevoort II heeft een boekwaarde van € 136,3 miljoen. De waardering van Brandevoort II is gebaseerd op een plan dat jaren geleden door de raad is vastgesteld. Tegelijkertijd constateren we dat de uitvoering van dit plan enkele jaren geleden 'on hold' is gezet, waardoor er feitelijk geen voortgang is in de uitvoering. Ondanks het feit dat de waardering van het plan jaarlijks wordt aangepast op basis van wijzigingen in opbrengsten en verwachte kosten, roept de stilstand van de uitvoering vragen op over de realiteitswaarde van deze voorspellingen. Het is belangrijk te benadrukken dat de grondexploitatie voldoet aan de eisen die vanuit de verslaggevingsstandaarden worden gesteld. Gezien de omvang van de boekwaarde van deze grondexploitatie, de daarbij horende jaarlijkse rentebijdrage en de daarmee gepaard gaande risico's, adviseren wij om de totstandkoming van een nieuwe, concrete grondexploitatie te versnellen. Dit zou helpen om de risico's beter inzichtelijk te maken en een actievare sturing mogelijk te maken.
- De (ambtelijke) beschikbare capaciteit is niet altijd in balans met de ambities van de stad. Dit leidt ertoe dat niet alle ambities gerealiseerd kunnen worden op de momenten dat deze zijn opgenomen in de begroting. Met name bij de investeringen zien we een aanzienlijk verschil in de realisatie ten opzichte van de begroting. Hoewel het investeringsvolume de afgelopen jaren is opgelopen naar jaarlijks ongeveer € 45 miljoen, is het verschil met het beschikbare krediet van € 108 miljoen aanzienlijk. Met de grote opgaven, zoals het integraal huisvestingsplan, die op de gemeente afkomen, neemt het belang van realistisch begroten toe. Ambities die wel worden begroot maar niet kunnen worden gerealiseerd, leiden tot een kapitaalbeslag op middelen die ook op andere manieren kunnen worden ingezet. Het is daarbij cruciaal dat de raad in staat blijft om prioriteiten te stellen: welke investeringen hebben voorrang en welke kunnen later worden opgepakt. Tenslotte is het van belang om investeringen realistisch in de tijd te plannen, om te voorkomen dat investeringskredieten, op het moment dat investeringen worden uitgevoerd, niet meer toereikend zijn als gevolg van prijsstijgingen.
- Wij vragen bijzondere aandacht voor het inkoopproces, dat het gehele traject omvat: van het aangaan van een inkoopverplichting tot het betalen van de uiteindelijke factuur. Afgelopen jaar hebben we geconstateerd dat er fouten in het proces zijn gemaakt, wat heeft geleid tot dubbele betalingen van facturen, waarover u eerder door het college bent geïnformeerd. Ook komt het voor dat EU-aanbestedingen niet worden uitgevoerd, terwijl dit wel vereist was. Wanneer gekozen wordt voor een EU-aanbestedingsprocedure, wordt de afdeling inkoop hierbij betrokken. De beslissing om al dan niet Europees aan te besteden ligt echter bij de vakafdelingen. Gezien de aanhoudende onregelmatigheden die dit met zich meebrengt, adviseren wij om te overwegen deze verantwoordelijkheden meer te centraliseren. Dit kan bijdragen aan een meer consistent en efficiënter inkoopproces.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt afgerond € 5,2 miljoen respectievelijk € 15,5 miljoen.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 5,2 miljoen respectievelijk € 0,52 miljoen.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024](#) is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Financiële positie

- Het eigen vermogen van gemeente Helmond is in 2024 toegenomen van € 276 miljoen ultimo 2023 naar € 326 miljoen ultimo 2024.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is ultimo 2024 toegenomen tot € 180 miljoen (2023: € 149 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Helmond onderkende en aanwezige risico's van € 120 miljoen (2023: € 48 miljoen). De toename van de risico's komt voort door een verhoging van de door de gemeente onderkende risico's met betrekking tot de grondexploitaties en is te verklaren door de positieve ontwikkeling van de verwachte resultaten waardoor de boekwaarde stijgt en daarmee ook de risico's toenemen. Zeker wanneer in ogenschouw wordt genomen dat de ontwikkeling van Brandevoort II reeds langere periode nagenoeg stil ligt.

Proces jaarrekeningcontrole

- Zoals in de kernboodschap reeds is beschreven, constateren wij een zeer positieve ontwikkeling in het jaarrekeningproces. Dit heeft geleid tot het feit dat er uit de controle van de jaarrekening nauwelijks nog correcties volgen. Het is cruciaal om te waarborgen dat deze verbeteringen structureel worden geborgd.
- Ook dit jaar constateren we dat de controle van grondexploitaties plaatsvindt tijdens de controle van de jaarrekening. Hoewel de onderbouwingen goed zijn, betreft het posten die gebaseerd zijn op schattingen, waardoor de kans op aanpassingen naar aanleiding van de controle groter is. Het verdient daarom aanbeveling om deze controle los te koppelen van de jaarrekeningcontrole, zodat we de druk op dit onderdeel kunnen verlagen.
- Niet alleen het aantal SiSa-regelingen, maar ook de complexiteit van deze regelingen blijft toenemen het belang van een goede onderbouwing neemt hierdoor toe. De kwaliteit van de aanleveringen van SiSa-regelingen is wisselend. Wij raden aan om blijvend aandacht te besteden aan de SiSa-verantwoording, met name wat betreft voldoende capaciteit in de voorbereiding van het jaarrekeningproces en de ontwikkeling van kennis binnen uw organisatie.

Inkopen en aanbestedingen

- Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen is een aantal afwijkingen gebleken waarbij geldende richtlijnen niet zijn gevolgd. De totale omvang van deze rechtmatigheidsfout bedraagt € 1,65 miljoen (2023 € 1,67 miljoen). Waar tot 2023 een jaarlijkse afname van de onrechtmatigheden zichtbaar was, is er zowel in 2023 als in 2024 sprake van nieuwe onrechtmatigheden. Wanneer gekozen wordt voor een EU-aanbestedingsprocedure, wordt de afdeling inkoop hierbij betrokken. De beslissing om al dan niet Europees aan te besteden ligt echter bij de vakafdelingen. Gezien de aanhoudende onregelmatigheden dringen wij aan te overwegen deze verantwoordelijkheid meer te centraliseren.
- Wij willen uw aandacht vestigen op het inkoopproces. Zoals het college reeds aan de raad heeft gerapporteerd, zijn er in 2024 verschillende betalingen dubbel uitgevoerd. Wij constateren dat het risico op significante dubbele betalingen beperkt blijft doordat de uitnutting van budgetten nauwlettend wordt gevolgd. Echter, er bestaat wel een risico dat onverschuldigde betalingen niet kunnen worden terugontvangen. Wij adviseren daarom om de aandacht voor de geldende processen en procedures voortdurend onder de aandacht van alle betrokkenen te brengen. Dit zal helpen om de kans op fouten te minimaliseren en de betrouwbaarheid van het inkoopproces te waarborgen.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Grondexploitatie

- Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere een analyse gemaakt van de realisatie in en de geactualiseerde schattingen ultimo 2024 versus de schattingen in de jaarrekening 2023 ('backtesting'). Ook hebben wij de door de gemeente toegepaste parameters voor onder andere de toerekening van kosten- en opbrengstenstijgingen gecontroleerd, waarbij wij onder andere gebruik hebben gemaakt van de beoordeling door een door uw gemeente ingeschakelde externe deskundige. Wij zijn van mening dat de waardering van de grondexploitatie op basis van de hiervoor beschreven werkzaamheden een getrouw beeld weergeven.
- Wij willen de aandacht vestigen op de voortgang van de grondexploitatie Brandevoort II, specifiek het voormalige BSD-gedeelte. De huidige boekwaarde van Brandevoort II bedraagt € 136,3 miljoen en is gebaseerd op een plan dat enkele jaren geleden door de gemeenteraad is goedgekeurd. Helaas is de uitvoering van dit plan sinds enige tijd stilgelegd, waardoor er geen verdere stappen worden gezet in de ontwikkeling. Hoewel de waardering van dit plan jaarlijks wordt herzien op basis van veranderingen in opbrengsten en verwachte kosten, roept de stagnatie bij de uitvoering twijfels op over de haalbaarheid van deze prognoses. Het is van belang te vermelden dat de grondexploitatie voldoet aan de vereisten zoals vastgelegd in de verslaggevingsstandaarden. Gezien de aanzienlijke boekwaarde van de grondexploitatie en de daaraan verbonden risico's, raden wij aan om de ontwikkeling van een nieuwe en concrete grondexploitatie te versnellen. Dit zal bijdragen aan een beter inzicht in de risico's en zal een meer actieve sturing op de ontwikkelingen mogelijk maken.
- De Automotive campus ondervindt momenteel de gevolgen van netcongestie. Dit levert mogelijk vertraging op. Het college zoekt naar alternatieven om de vertraging te beperken.
- De Automotive campus kan mogelijk in de vorm van een publiek-private samenwerking (PPS) worden ontwikkeld. De onzekerheid rondom netcongestie brengt echter risico's met zich mee voor investeerders, aangezien het onduidelijk is hoe lang de netcongestie zal aanhouden. Dit kan een negatief effect hebben op de waardering van het project. Wij adviseren om nadrukkelijk te overwegen in hoeverre deze onzekerheid een nadelige invloed heeft op de waardering en of het wellicht voordeliger is om dit risico zelf te dragen.

Sociaal domein

- In 2024 is de controle van de gemeentelijke processen soepel verlopen. De verantwoording van de bestedingen bij zorgaanbieders is op een getrouwe en rechtmatige manier tot stand gekomen.
- De gemeente Helmond zet zich actief in voor de hervorming van het sociaal domein, met een bijzondere focus op Jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Dit is ook van belang gezien de nog steeds toenemende kosten. Het tekort voor specialistische jeugdzorg is opgelopen tot circa € 3,3 miljoen. Dit wordt deels veroorzaakt door een toename van het aantal jeugdigen maar ook door de inzet van zwaardere en daardoor duurdere zorgvormen. Ook in de WMO zien we een toename als gevolg van vergrijzing.
- In het recente rapport 'Advies Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd' van de commissie Van Ark wordt de bestaande situatie omtrent de financiële positie van gemeenten met betrekking tot jeugdzorg opnieuw onderstreept. Het rapport wijst erop dat gemeenten naar verwachting niet in staat zullen zijn om de financiële tekorten volledig op te lossen. Dit is een zorgwekkende constatering, gezien de groeiende druk op de publieke financiën en de noodzaak om adequate zorg en ondersteuning te bieden aan jongeren en gezinnen in de gemeenschap. De begroting voor 2025 bevat reed enkele ombuigingen. Deze ambitie is echter niet zonder risico's. Een aanzienlijk deel van de voorgestelde maatregelen zal pas in 2025 daadwerkelijk worden geïmplementeerd, terwijl de bijbehorende bezuinigingspotentieel reeds is ingerekend in de begroting. Dit roept de vraag op in hoeverre de realisatie van deze maatregelen tijdig en effectief zal zijn om de benodigde financiële ruimte te creëren. Het is van cruciaal belang de voortgang van de implementatie nauwlettend te monitoren en waar nodig bij te sturen om ervoor te zorgen dat de financiële doelstellingen haalbaar blijven zonder de kwaliteit van de zorg te compromitteren.
- In juni 2024 is een brede werkgroep financiën Sociaal Domein ingesteld. Deze werkgroep heeft de bestuurlijke opdracht gekregen om voorstellen te ontwikkelen die bijdragen aan een duurzaam financieel houdbaar Sociaal Domein. In de jaren 2025 en 2026 zal de reserve Sociaal Domein worden ingezet om zorgvuldige en goed onderbouwde afwegingen te maken. De specifieke opdracht is om maatregelen te formuleren die vanaf 2027 zullen leiden tot een sluitende begroting voor het Sociaal Domein.
- Naast de financiële aspecten van de zorg, is het goed om te erkennen dat de huidige uitdagingen niet uitsluitend om geld draaien. Steeds vaker blijkt dat het onvermogen om zorg effectief te organiseren voortkomt uit een tekort aan beschikbare zorgprofessionals. Dit tekort heeft directe gevolgen voor de kwaliteit en continuïteit van de zorgverlening, hetgeen de druk op de gemeente verder opvoert. In dit licht neemt het belang van preventieve maatregelen en het versterken van een sociale basis toe. Preventie kan een sleutelrol spelen in het verminderen van de zorgvraag, door vroegtijdige ondersteuning te bieden en te investeren in de gezondheid en het welzijn van inwoners. Het college is zich bewust van deze complexe dynamiek en is samen met de raad actief aan het verkennen naar manieren om zowel de organisatie van zorg te verbeteren als preventieve initiatieven te versterken. Door te investeren in de sociale infrastructuur en preventieve maatregelen kan een veerkrachtigere en meer toekomstbestendige zorgstructuur worden opgebouwd, die in staat is om de uitdagingen van de komende jaren het hoofd te bieden.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Realiteitsgehalte begroting

- Wat opvalt in de jaarrekeningcontrole 2024 is het verschil tussen het begrote saldo van baten en lasten en gerealiseerde saldo van baten en lasten. Het initieel begrote saldo bedroeg € 8,6 miljoen positief wat gedurende het jaar is bijgesteld naar € 21,4 miljoen negatief. Het gerealiseerde saldo van baten en lasten over 2024 bedraagt € 50,2 miljoen positief. Wanneer we dit buiten beschouwing laten is echter nog steeds sprake van een significant verschil tussen begroting en realisatie. De positieve ontwikkeling van het gerealiseerde saldo van baten en lasten is hoofdzakelijk het gevolg van het niet realiseren van geraamde lasten. We constateren dat wanneer gedurende het jaar aanvullende middelen beschikbaar komen hiervoor in de regel bestedingen worden begroot waarvan in de praktijk blijkt dat uitvoering van de betreffende ambitie binnen het boekjaar niet realiseerbaar is.

Vervolgens worden onderbestedingen op verschillende taken in meerdere gevallen direct gedoteerd aan bestemmingsreserves overeenkomstig vigerend beleid. Er vindt daardoor geen (zichtbare) overweging plaats of betreffende middelen daadwerkelijk in de toekomst benodigd zijn. Het risico bestaat hierdoor dat gedurende de tijd onnodig hoge bestemmingsreserves ontstaan. Wij adviseren deze systematiek te heroverwegen en een systematiek te overwegen waarbij zowel bij het ophogen van geplande bestedingen gedurende het jaar als ook bij het doteren aan bestemmingsreserves nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de uitvoerbaarheid van ambities.

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2024 hebben wij enkele tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, middels de managementletter gedateerd op d.d. 13 maart 2025. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

IT-omgeving

- Uit onze IT-werkzaamheden op de belangrijkste financiële processen blijkt dat organisatie aandacht heeft voor en bezig is (geweest) opvolging te geven aan de eerder geconstateerde tekortkomingen in de algemene IT-beheersmaatregelen. Desondanks leiden de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving ertoe dat de gemeente en wij niet kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Als gevolg hiervan hebben wij conform voorgaande jaren extra gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

Frauderisicoanalyse

- We hebben vastgesteld dat de frauderisicoanalyse in 2024 is geactualiseerd en door het college is vastgesteld in februari 2025.
- Tevens hebben wij als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat binnen uw organisatie op een adequate wijze opvolging wordt gegeven aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2024 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van de gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2024 bedraagt € 50,2 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 37,5 miljoen aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 circa € 12,7 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 circa 54% van het balanstotaal (ultimo 2023: 50% van het balanstotaal) en is daarmee toegenomen ten opzichte van 2023.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2024	2023	2022	2021
Eigen vermogen per 1 januari	275,7	276,5	274,2	246,3
Tussentijdse resultaatbestemming	37,5	-/- 14,3	-/- 18,9	9,0
Gerealiseerd resultaat	12,7	13,5	21,2	18,9
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	50,2	-/- 0,8	2,3	27,9
Eigen vermogen per 31 december	325,9	275,7	276,5	274,2

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	457,8
Totale lasten	-/- 407,6
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	50,2
Af: stortingen in reserves	-/- 107,6
Bij: onttrekkingen aan reserves	70,1
Saldo mutaties reserves	-/- 37,5
Gerealiseerd resultaat	12,7

De financiële positie van de gemeente

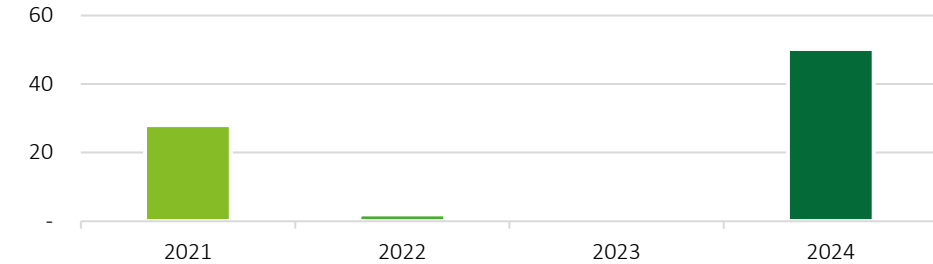
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2024 laat een voordelig gerealiseerd resultaat (voor mutaties reserve) van € 50,2 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 21,4 miljoen (begroting na wijziging).

De jaarrekening 2024 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 12,7 miljoen.

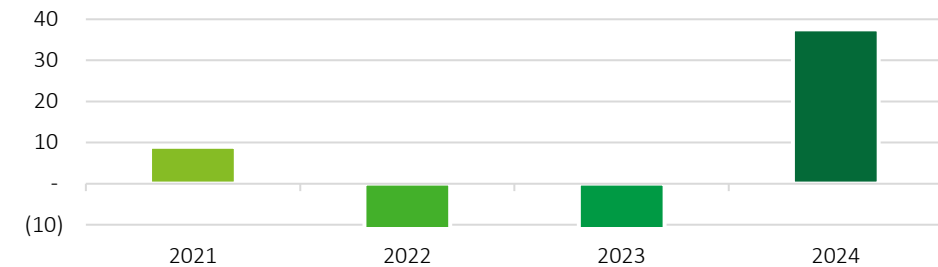
De toename in het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten én het uiteindelijk gerealiseerd resultaat wijken hiermee significant van elkaar af. Voor ca. € 55 miljoen wordt dit verklaard door de resultaten op de grondexploitatie. Wij adviseren u te onderzoeken op welke wijze de overige verschillen teruggebracht kunnen worden.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen nader toegelicht. Verderop in dit accountantsverslag gaan wij hierop in.

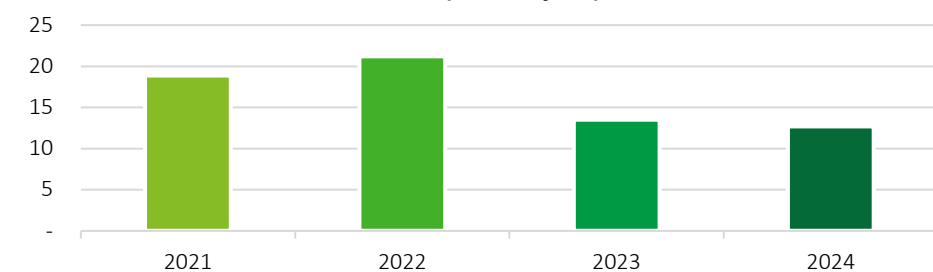
**Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)**

**Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)**

**Gerealiseerd resultaat
(x € 1 miljoen)**

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

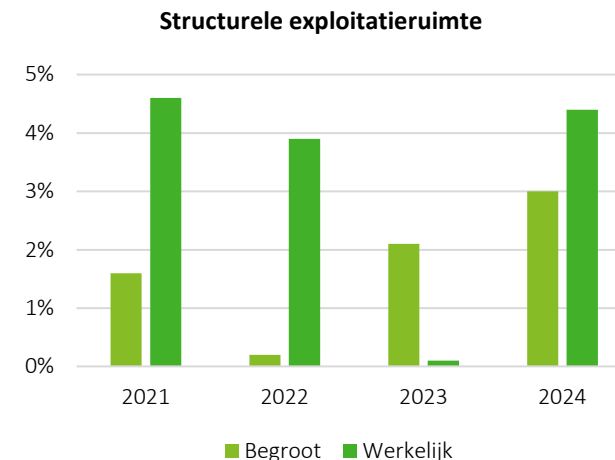
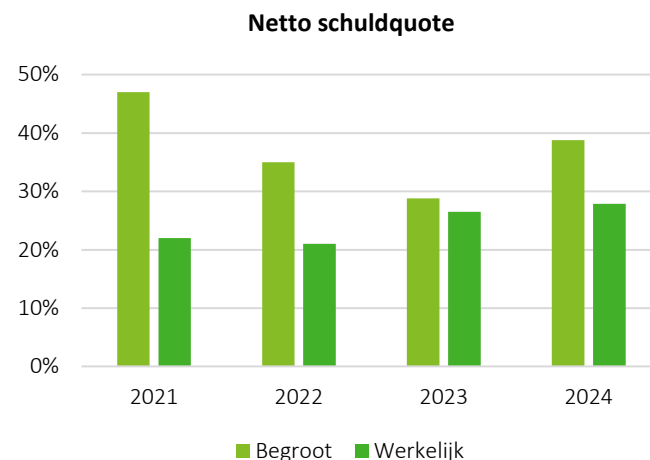
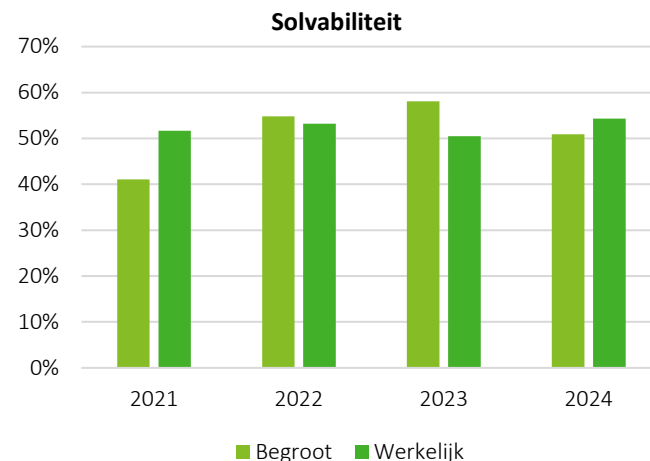
Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

Kengetallen voor gemeente Helmond (begroot en werkelijk over de periode 2021-2024)

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

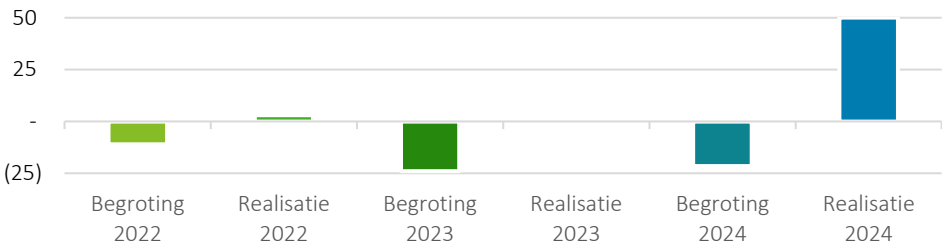
De jaarrekening 2024 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 12,7 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

We constateren dat wanneer gedurende het jaar aanvullende middelen beschikbaar komen hiervoor in de regel bestedingen worden begroot waarvan in de praktijk blijkt dat uitvoering van de betreffende ambitie binnen het boekjaar niet realiseerbaar is. Vervolgens worden onderbestedingen op verschillende taken in meerdere gevallen direct gedoteerd aan bestemmingsreserves overeenkomstig vigerend beleid. Er vindt daardoor geen (zichtbare) overweging plaats of betreffende middelen daadwerkelijk in de toekomst benodigd zijn. Het risico bestaat hierdoor dat gedurende de tijd onnodig hoge bestemmingsreserves ontstaan. Wij adviseren deze systematiek te heroverwegen en een systematiek te overwegen waarbij zowel bij het ophogen van geplande bestedingen gedurende het jaar als ook bij het doteren aan bestemmingsreserves nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de uitvoerbaarheid van ambities.

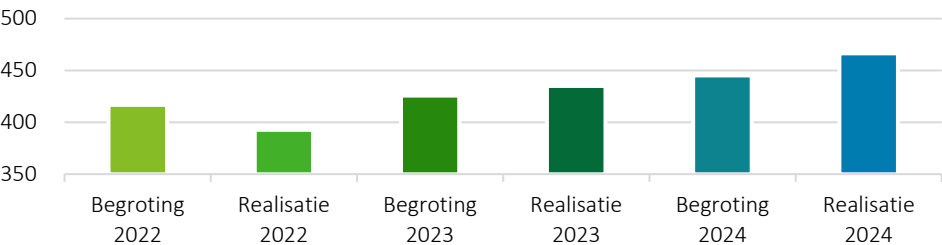
Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2024 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

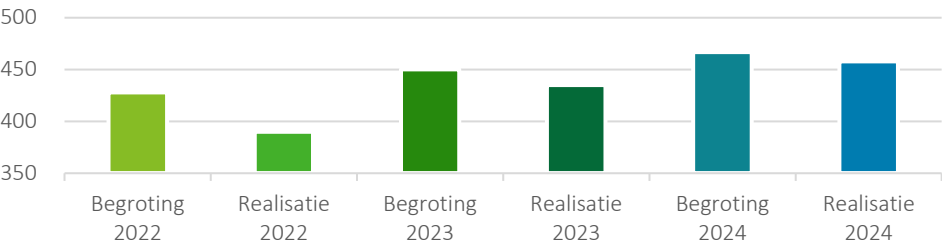
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

De financiële positie van de gemeente

Het weerstandsvermogen is afgenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2024; de ratio weerstandsvermogen is afgenomen tot 1,5. De beschikbare weerstandscapaciteit is hiermee hoger dan de onderkende risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit

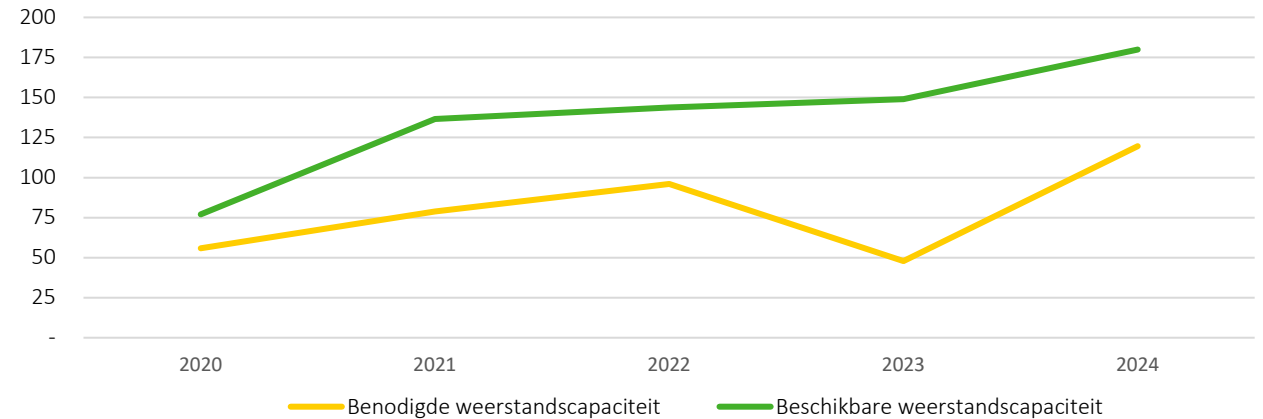
De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 180 miljoen (2023: € 149 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen als gevolg van het gerealiseerde resultaat.

Benodigde weerstandscapaciteit

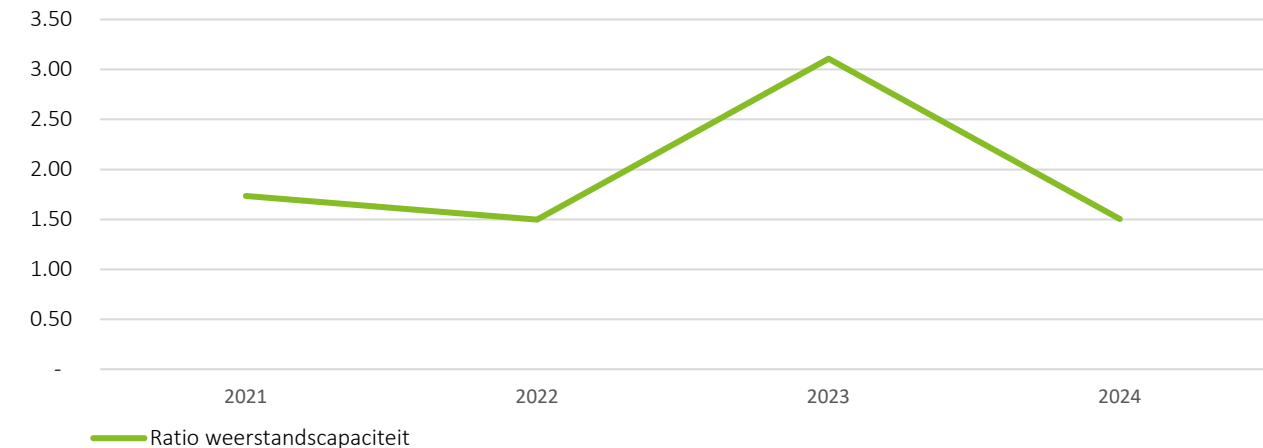
De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 120 miljoen (2023: € 48 miljoen). Ten opzichte van 2023 is hiermee sprake van forse toename. Dit wordt veroorzaakt door een toename van de risico's in de grondexploitatie. Dit is met name het gevolg van positieve ontwikkelingen in het afgelopen jaar waardoor rekening wordt gehouden met hogere risico's. Het verdient aanbeveling om de wijze van het berekenen van risico's nader vorm te geven. Hoewel de huidige systematiek consistent wordt toegepast zien we jaarlijks groter verschillen.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2024 is het college verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties op deze op te lossen/te voorkomen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via het controleprotocol heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 5,2 miljoen respectievelijk € 520.000. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van blijken aantal onrechtmatigheden welke de verantwoordingsgrens te boven gaan.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 14 januari 2025. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het college de financiële verordening en controleverordening heeft geactualiseerd. Deze zijn door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 18 juni 2024. In de financiële verordening zijn eveneens specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, laste en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering).

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium. Hieruit blijkt dat er voor € 5,81 miljoen overschrijding lasten heeft plaatsgevonden op de programma's. De overschrijding op de lasten past binnen de raad vastgestelde beleid en zijn daarom acceptabel.

Daarnaast zijn de investeringsbudgetten voor € 1,13 miljoen overschreden. Deze overschrijding is niet acceptabel, wat betekent dat deze eerder aan de raad ter besluitvorming voorgelegd had moeten worden

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben we onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit.

De totale omvang van deze rechtmatigheidsfout bedraagt € 1,65 miljoen (2023 € 1,67 miljoen). Waar tot 2023 een jaarlijkse afname van de onrechtmatigheden zichtbaar was, is er zowel in 2023 als in 2024 sprake van nieuwe onrechtmatigheden. Wanneer gekozen wordt voor een EU-aanbestedingsprocedure, wordt de afdeling inkoop hierbij betrokken. De beslissing om al dan niet Europees aan te besteden ligt echter bij de vakafdelingen. Gezien de aanhoudende onregelmatigheden die dit met zich meebrengt, adviseren wij om te overwegen deze verantwoordelijkheden meer te centraliseren. Dit kan bijdragen aan een meer consistent en efficiënter inkoopproces.

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo 2024 ad € 147 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2025 e.v. nog te realiseren baten ad. € 374 miljoen en lasten ad. € 212 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdiend.

De gemeente Helmond schat ultimo 2024 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 37,9 miljoen bedraagt (2023: € 85,7 miljoen).

Waar in het verleden de voorziening op contantewaarde werd bepaald is deze in de huidige jaarrekening overeenkomstig besluitvorming van de gemeenteraad bepaald op eindwaarde.

De impact hiervan is echter lager dan voorzien bij de besluitvorming als gevolg van het afnemen van de verwachte verliezen. De belangrijkste redenen voor het afnemen van de voorzieningen zijn:

- De sterk toenemende grondprijzen in de regio. Daar tegenover staan stijgende kosten echter is een groot deel van de kosten reeds gemaakt door de gemeente in het verleden. Daarnaast is de verwachting dat op korte termijn de grondprijsstijgingen aanhouden (impact van ca. € 35 miljoen)
- De rente die toegerekend mag worden op basis van de nieuwe notitie rente van de commissie BBV is lager dan in het verleden. (impact van ca. € 7 miljoen)
- Gedurende 2024 is een WBI subsidie verkregen voor EHAD van ca. € 7 miljoen

- Hogere winstneming BZOB doordat het ingerekende risico voor aanpassing van het rioolstelsel niet benodigd bleek. Door het inzicht dat is ontstaan bij de verkoop van de laatste kavels blijkt een aanpassing niet meer noodzakelijk nog gewenst (extra winstname ca. € 7 miljoen).

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

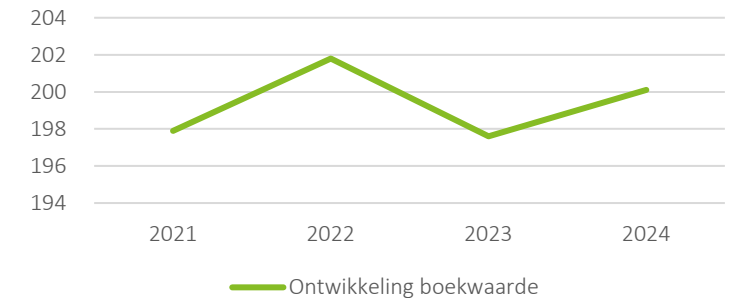
- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on) mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- Parameters: zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De vijf P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Analyse grondexploitaties

Uit nevenstaande figuur blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2024 met € 2,5 miljoen is toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Deze toename is het saldo van een groot aantal 'plussen en minnen' die in de paragraaf Grondbeleid (incl. bijlagen) van het jaarverslag nader zijn toegelicht en gespecificeerd.

**Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)
Excl. voorzieningen**

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2024 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

Op basis van de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' van de commissie BBV moet de gemeente voor tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion methode' (POC-methode) toepassen. Hierbij geldt als vereiste dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen. Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten. Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in 2024 voor € 8 miljoen aan tussentijdse winst genomen (2023: € 0,5 miljoen).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Wij willen de aandacht vestigen op de voortgang van de grondexploitatie Brandevoort II, met specifieke nadruk op het voormalige BSD-gedeelte. De huidige boekwaarde van Brandevoort II bedraagt € 136,3 miljoen, gebaseerd op een plan dat enkele jaren geleden door de gemeenteraad is goedgekeurd. Helaas is de uitvoering van dit plan sinds enige tijd stilgelegd, waardoor verdere ontwikkeling niet meer plaatsvindt. Hoewel de waardering van het plan jaarlijks wordt herzien op basis van veranderingen in opbrengsten en verwachte kosten, roept de stagnatie bij de uitvoering twijfels op over de haalbaarheid van deze prognoses. Het is belangrijk op te merken dat de grondexploitatie voldoet aan de vereisten zoals vastgesteld in de verslaggevingsstandaarden.

Gezien de aanzienlijke boekwaarde van de grondexploitatie en de daaraan verbonden risico's, adviseren wij om de ontwikkeling van een nieuwe en concrete grondexploitatie te versnellen. Dit zal niet alleen bijdragen aan een beter inzicht in de risico's, maar ook een meer actieve sturing op de ontwikkelingen mogelijk maken.

Daarnaast ondervindt de Automotive campus momenteel de gevolgen van netcongestie. Nieuwe bedrijven die zich willen vestigen, zullen naar verwachting in de eerste vijf jaar niet kunnen worden aangesloten op het stroomnet. Deze situatie is meegenomen in de planning van de verwachte kaveluitgifte.

Er is bovendien de mogelijkheid om de Automotive campus te ontwikkelen in de vorm van een publiek-private samenwerking (PPS). Echter, de onzekerheid rondom netcongestie brengt risico's met zich mee voor investeerders, aangezien het onduidelijk is hoe lang deze situatie zal aanhouden. Dit kan een negatief effect hebben op de waardering van het project. Wij adviseren daarom om zorgvuldig te overwegen in hoeverre deze onzekerheid de waardering kan beïnvloeden en of het wellicht voordeliger is om dit risico zelf te dragen.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2024 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen, grondopbrengsten en parameters.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens bespreken met de gemeente. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2024

Managementletter 2024, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2024 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2024 gedateerd d.d. 13 maart 2025.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Evaluatie opstel- en controleproces

Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen. Medio 2025 evalueren wij – mede op basis van de actualisatie van de risicoanalyse voor de jaarrekening 2025 – wederom gezamenlijk het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen in het opstel- en controleproces van de jaarrekening mogelijk zijn.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity zit in een groeipad

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Belangrijke nadelen zijn onder andere:

- Uw gemeente loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten.
- Het niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik is te maken van onder andere data-analyses. De uitvoering van de interne controles – waarbij bijvoorbeeld voor inkopen data-analyse is ingezet – is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data/lijstwerk vast te stellen. Bovendien kan de interne controle bij maximaal gebruik van data-analyse een hogere toegevoegde waarde opleveren voor de organisatie doordat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de controles ook meer risicogericht kan insteken.

Het gevolg van bovenstaande conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Bijlagen

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	€ 0
Totaal getrouwheidsfouten	€ 0

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

A2 - Onzekerheden in de controle

Aard van de onzekerheden

Getrouwheid

Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid

€ 0

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2024 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2024.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A20b	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
A21	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2023	n.v.t.	€ 0	
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	€ 0	
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	€ 0	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	€ 0	
D10	Volwasseneneducatie	n.v.t.	€ 0	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	€ 0	
D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	n.v.t.	€ 0	
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	n.v.t.	€ 0	
E32B	Incidentele specifieke uitkering Smartwayz	n.v.t.	€ 0	
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2022–2027	n.v.t.	€ 0	
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	n.v.t.	€ 0	
E58	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	n.v.t.	€ 0	
E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	n.v.t.	€ 0	
E103B	Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027	n.v.t.	€ 0	
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	€ 0	
E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	n.v.t.	€ 0	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet _ totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G2A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet _ totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB) _gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G3	BBZ vanaf 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_ totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) _ totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB_ totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
G3A	BBZ vóór 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G3A	BBZ vanaf 2021 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 2 totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 3 totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Tozo 4 totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
G4A	Tozo 5 totaal 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G10	Wet inburgering 2022_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G12A	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2023	n.v.t.	€ 0	
G13	Besteding/baten onderwijsroute _ gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen _ gemeentedeel 2024	n.v.t.	€ 0	
G15B	Specifieke uitkering Brabants Migratie Informatiepunt_ deel gemeenten 2024	n.v.t.	€ 0	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	n.v.t.	€ 0	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	€ 0	
H26B	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	n.v.t.	€ 0	
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			€ 0	
H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
J1	Onderzoeks- en aanjaagkosten Grootschalige woningbouw	n.v.t.	€ 0	
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	€ 0	
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	€ 0	
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	n.v.t.	€ 0	
J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	n.v.t.	€ 0	
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	n.v.t.	€ 0	
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	€ 0	
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			€ 0	

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebod.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Helmond in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcomité, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdsheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Helmond te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Helmond

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.